

Prima instanță: judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud. S. Gîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc)

DECIZIE

14 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii:

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Ion Druță
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de Cooperativa de Întreprinzător „Aspiag-Service” și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Întreprinzător „Aspiag-Service” împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La data de 02 martie 2015 Cooperativa de Întreprinzător „Aspiag-Service” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Vladimir Bezede privind încasarea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, prin hotărârea din 22 decembrie 2012 a judecătoriei Bender s-a admis parțial acțiunea înaintată de CÎ “Aspiag-Service”; s-a încasat de la SA „Benderskii Molocnii Combinat” în beneficiul CÎ „Aspiag-Service” datoria în mărime de 224494,94 lei; s-a încasat de la SA „Benderskii Molocnii Combinat” în beneficiul CÎ „Aspiag-Service” penalitatea în mărime de 40409,09 lei; s-a încasat de la SA „Benderskii Molocnii Combinat” în beneficiul CÎ „Aspiag-Service” dobânda de întârziere în mărime de 229916,17 lei; s-a încasat de la SA „Benderskii Molocnii Combinat” în beneficiul CÎ „Aspiag-Service” cheltuielile de judecată în mărime de 23924,60 lei. Hotărârea în cauză a devenit definitivă și executorie la data de 25 februarie 2013, deoarece nu a fost contestată. Titlurile executorii emise în baza hotărârii date au fost prezentate spre executare executorului judecătoresc Vladimir Bezede.

Menționează reclamantul că, la data de 16 iulie 2012 de către executorul judecătoresc a fost intentată procedura de executare, propunându-i debitorului să execute benevol documentul executoriu nr. 2-97/12. La data de 15 august 2013 executorul judecătoresc a emis o altă încheiere prin care a dispus continuarea procedurii de executare intentată la 16 iulie 2013.

Susține reclamantul că, pînă la data de 21 noiembrie 2014, timp de 1 (un) an și 3 luni, nu a fost informat despre măsurile întreprinse privind executarea hotărârii judecătorești din 27 decembrie 2012 a judecătoriei Bender.

Afirmă reclamantul că, la data de 21 noiembrie 2014, prin scrisoarea recomandată, a expediat executorului judecătoresc Vladimir Bezede o cerere, prin care a solicitat să fie informat despre motivele neexecutării hotărârii din 27 decembrie 2012 a judecătoriei Bender.

Declară reclamantul că, pînă la data depunerii cererii de chemare în judecată nu a primit nici un răspuns la cererea din 21 noiembrie 2014, cu toate că de nenumărate ori, la telefon, a discutat cu executorul judecătoresc.

Susține reclamantul că, prin neexecutarea hotărârii în cauză acestuia i-a fost cauzat un prejudiciu moral în mărime de 21000 lei, care este o sumă cu mult mai mică decât sumele oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cazuri similare depuse împotriva Republicii Moldovei, cauzate prin sentimente de frustrare, anxietate cauzate de incertitudinea creată de către executorul judecătoresc Vladimir Bezede.

Solicită constatarea încălcării dreptului CÎ „Aspiag-Service” la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile din 27 decembrie 2012 a judecătoriei Bender; încasarea prejudiciului material în mărime de 479928 lei, a prejudiciului moral în sumă de 21000 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Prin hotărârea din 19.06.2015 a judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea depusă de CÎ „Aspiag-Service” și s-a constatat încălcarea dreptului CÎ „Aspiag-Service” la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 27.12.2012 a judecătoriei Bender. În rest, pretențiile înaintate s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Prin decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de CÎ „Aspiag-Service” și s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La data de 28.04.2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal, CÎ „Aspiag-Service” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea parțială a hotărîrilor instanțelor judecătorești cu remiterea pricinii la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel, la adoptarea deciziei, nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată, a interpretat eronat legea, iar probele au fost apreciate arbitrar.

Susține recurentul că, simpla contatare a încălcării nu constituie prin sine o reparare a prejudiciului moral. Or, încasarea acestuia, constituie o obligație impusă prin lege. Deci, consideră recurentul că, instanțele de judecată prin soluțiile adoptate la caz au încălcat atît prevederile legislației naționale, cît și recomandările CtEDO care au fost expuse în cazuri similare.

Menționează recurentul că, în cauza Antipencov vs Rusia nr. 33470/03 din 15.10.2009, Curtea Europeană a reiterat că, părții lezate nu-i poate fi cerut să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit. Simpla constatare a încălcării

săvârșite de organele împuternicite cu anumite funcții și declarațiile părții lezate sînt suficiente pentru a oferi o satisfacție echitabilă.

La data de 20.06.2016 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea hotărîrilor instanțelor judecătorești cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că, instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează constatarea încălcării art. 6 din Convenția CtEDO și art. 2 din Legea nr. 87 din 21.04.2011.

Declară recurentul că, autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii judecătorești a depus diligență necesară în vederea executării documentului executoriu. Ori, o hotărîre de sancționare disciplinară a executorului judecătoresc Vladimir Bezede nu există. De altfel, în scopul de a sancționa pasivitatea invocată autorităților și de a executa hotărîrea judecătorească, intimatul ar fi trebuit să sesizeze instanța de judecată despre acțiunile sau inacțiunile executorului judecătoresc, în conformitate cu Codul de executare, pentru a constata vinovăția acestuia întru neexecutarea documentului executori, însă acest fapt nu a fost efectuat.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curtii de Apel Chișinău a fost adoptată la data de 10 martie 2016.

Astfel recursul declarat de CÎ „Aspiag-Service” la 28.04.2016, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal, este în termen.

Referitor la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova la data de 20.06.2016, instanța de recurs îl consideră în termen, deoarece materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților conform scrisorii de însoțire la data de 04.04.2016 (f.d. 152) și recepționată de recurent la data de 19.04.2016, ceea ce se atestă prin copia fișei de corespondență. (f.d. 172).

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de CÎ „Aspiag-Service” ca întemeiat și care urmează a fi admis în sensul casării deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe în partea respingerii cerințelor de reparare a prejudiciului moral și în această parte urmînd a fi pronunțată o hotărîre nouă, iar recursul declarat de Ministerul Justiției neîntemeiat și care urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Materialele pricinii atestă că CÎ „Aspiag-Service” înainte de prezenta acțiune în instanța de judecată a solicitat constatarea încălcării dreptului reclamantului la examinare într-un termen rezonabil a hotărîrii judecătorești irevocabile din 27 decembrie 2012 a judecătoriei Bender și încasarea prejudiciului material în mărime de 479928 lei, a prejudiciului moral în sumă de 21000 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Judecînd pricina, prin hotărîrea din 19.06.2015 judecătoria Buiucani mun. Chișinău a admis parțial acțiunea depusă de CÎ „Aspiag-Service” și a constatat încălcarea dreptului CÎ „Aspiag-Service” la executarea în termen rezonabil a hotărîrii

din 27.12.2012 a judecătorei Bender. În rest, pretențiile înaintate au fost respinse ca fiind neîntemeiate, soluție menținută și de către Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 10 martie 2016.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei recurate constată că circumstanțele de fapt indicate *supra* au fost reținute și apreciate, în mare parte corect de instanța de fond și apel, însă neîntemeiat s-a respins pretenția privind încasarea prejudiciului moral pentru constatarea faptului încălcării dreptului reclamantului CÎ „Aspiag-Service” la examinarea în termen rezonabil a cauzei.

În contextul dat, Colegiul reține prevederile art. 2 alin. (1) și (2) a Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, conform cărora orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Conform alin. (6) al aceluiași articol, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Astfel, în sensul art. 2 alin. (1) și (6) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, urmează de reținut, că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dacă se constată o atare încălcare.

Colegiul reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Colegiul menționează că instanțele inferioare corect au stabilit încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, rezultând din comportamentul și acțiunile autorităților statului responsabile de executarea hotărârii judecătorești, însă

neîntemeiat au respins solicitarea reclamantului privind încasarea prejudiciului moral cauzat în urma stabilitii încălcării dreptului dat.

În aceste ordine de idei, Colegiul reține că, deoarece constatarea încălcării dreptului CÎ „Aspiag-Service” la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești s-a stabilit, acesta este în drept de a beneficia și de o reparare a prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

Prin urmare, avînd în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța de recurs consideră necesar de a încasa din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, cu titlul de prejudiciu moral în beneficiul CÎ „Aspiag-Service” suma de 5000 lei, sumă care în opinia instanței, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă recurentului și care este una corelativă cu practica judiciară în cazuri similare.

Respectiv, nu poate fi admisă solicitarea recurentului CÎ „Aspiag-Service” privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 21000 lei pentru încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, deoarece în opinia instanței de recurs este o sumă excesivă și vădit exagerată.

De asemenea, Colegiul consideră ca fiind irelevant și argumentul Ministerul Justiției al RM precum că, CÎ „Aspiag-Service” nu a depus diligență necesară în vederea executării documentului executoriu prin depunerea cererii de accelerare a executării titlului executoriu, deoarece organul de executare constituie un element al statului de drept, interesul său fiind identic cu cel al unei bune administrări a justiției. Deci, neexecutare hotărârii judecătorești nu poate fi impusă pe seama reclamantului ori, după cum a reliefat și jurisprudența CtEDO, executarea unei sentințe sau a unei decizii, indiferent de instanța care o pronunță, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din “proces”, în sensul art. 6 alin. 1 din Convenție. Dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți [Immobiliare Saffi împotriva Italiei].

În contextul dat, se mai menționează că, dacă administrația refuză sau omite să execute o hotărâre judecătorească ori, întârzie în executarea acesteia, garanțiile art. 6 de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești își pierd orice rațiune de a fi (Hornsby împotriva Greciei, Hotărârea din 19 martie 1997).

Din aceste considerente, Colegiul va considera ca fiind întemeiate argumentele invocate de către CÎ „Aspiag-Service” precum că i-a fost încălcat dreptul la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și urmează a-i fi reparat prejudiciul moral.

Alte argumente invocate de recurenți, în susținerea pozițiilor sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, avînd la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, de admite recursul depus de CÎ „Aspiag-Service”, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii cerințelor CÎ „Aspiag-Service” privind repararea prejudiciului moral în urma constatată încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

și în această parte se va emite o hotărîre nouă prin care se va încasa de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui CÎ „Aspiag-Service” suma de 5000 cu titlu de prejudiciu moral. În rest, decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 19 iunie 2015 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău se menține, fără modificări.

În conformitate cu art. 442, art. 444, art.445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiției,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM.

Se admite recursul depus de Cooperativa de Întreprinzător „Aspiag-Service”.

Se casează parțial decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 19 iunie 2015 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Întreprinzător „Aspiag-Service” împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la constatar ea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și încasarea prejudiciului material și moral, precum și a cheltuielilor de judecată, în partea respingerii cerinței privind încasarea prejudiciului moral și în această parte se emite o hotărîre nouă prin care:

- se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Cooperativei de Întreprinzător „Aspiag-Service” suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărîrea din 19 iunie 2015 a judecătorei Buiucani mun. Chișinău se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Ion Druță

Mariana Pitic

Oleg Sternioală